

Beleidsplan Vrijwilligerswerk
2011-2014
Gemeente Maassluis

Augustus 2011

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Maatschappelijke ontwikkelingen	7
2.1 <i>Wmo en verantwoord burgerschap</i>	7
2.2 <i>Nieuwe Media</i>	7
2.3 <i>Ontwikkelingen met betrekking tot vrijwilligers</i>	8
2.4 <i>Maatschappelijke stage</i>	9
3. Huidige situatie	11
3.1 <i>Werving, ondersteuning en waardering van vrijwilligers</i>	11
3.2 <i>Wwb, WI, Sociale activering en Vrijwilligerswerk</i>	11
3.3 <i>Vrijwilligers in de zorg</i>	11
3.4 <i>Maatschappelijke stage</i>	12
3.5 <i>Vrijwilligerswerk in de sport- en cultuursector</i>	12
4. Lokaal beleid Maassluis 2011-2014	13
4.1 <i>Waar willen we naartoe</i>	13
4.2 <i>Afbakening doelgroep</i>	14
4.3 <i>Concrete resultaten vrijwilligersbeleid</i>	15
5. Financieel kader	20
Bijlage 1 De basisfuncties vrijwilligerswerk	21
Bijlage 2 Uitkomsten onderzoek movisie	22

1. Inleiding

In Nederland en ook in Maassluis is ruim veertig procent¹ van de volwassen bevolking actief als vrijwilliger. Vrijwilligers zijn werkzaam binnen veel sectoren en organisatorische verbanden. Zo wordt veel vrijwilligerswerk verricht binnen en vanuit kerken, binnen onderwijsinstellingen, binnen de sport en cultuursector etc.. Vrijwilligerswerk draagt positief bij aan sociale samenhang en zorgt voor integratie van groepen die anders misschien aan de zijlijn blijven staan. Vrijwilligerswerk vertegenwoordigt daarmee bij uitstek datgene waar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) voor staat: kunnen meedoen in de maatschappij, maar ook het nemen van eigen verantwoordelijkheid.

Vrijwilligerswerk is vanzelfsprekend niet gekomen met de komst van de Wmo. Onbetaalde hulp aan medeburgers met wie men zich verbonden voelt, is een verschijnsel van alle tijden en is verankerd in de samenleving. Rondom de middeleeuwen kreeg vrijwilligerswerk veelal vorm vanuit kerkelijke verbanden (caritas ofwel naastenliefde). Vervolgens werden naast caritas ook humanistische uitgangspunten belangrijke beweegredenen voor het verrichten van vrijwilligerswerk. Met de opkomst van de verzorgingsstaat neemt de bemoeienis van de staat bij vrijwilligerswerk steeds meer toe en professionals namen steeds meer vrijwilligerstaken over. Uiteindelijk is vrijwilligerswerk verankerd in Wmo².

Binnen de Wmo hebben gemeenten de opdracht gekregen ervoor te zorgen dat alle burgers kunnen deelnemen aan de samenleving. Voor veel kwetsbare groepen is dat niet vanzelfsprekend. Als mensen geen hulp en ondersteuning in eigen kring kunnen vinden, is het de taak van de gemeente hiervoor te zorgen. Bij het zorg dragen voor goede ondersteuning voor inwoners wordt steeds meer ingezet op het versterken van de netwerken waarin mensen kunnen functioneren. Hier gaat bij netwerken niet alleen om netwerken van en voor inwoners, maar ook om netwerken waarin professionals deelnemen. De Wmo doet een groot beroep op de inschakeling van vrijwilligers en erkent tevens het belang dat vrijwilligerswerk voor de samenleving en voor de mensen zelf kan hebben.

Veel organisaties, zoals woningbouwcorporaties, zorginstellingen, welzijnsorganisaties, onderwijsorganisaties, vrijwilligersorganisaties, sportverenigingen en natuurlijk de gemeente zelf, zijn actief in de stad of in een bepaald gebied. Elke organisatie heeft z'n eigen kwaliteiten, taken en verantwoordelijkheden, die hij meebrengt in een samenwerkingsverband. Samenwerken geldt voor de maatschappelijke partners in de stad, tussen gemeenten en in het stadhuis, tussen de verschillende afdelingen. Dit vraagt van mensen om actief mee te denken, het los te laten van vaste patronen en over organisatiemuren heen te kijken. Vanuit dit denken zullen nieuwe verbindingen en combinaties ontstaan en worden andere impulsen gegeven aan vrijwilligerswerk en vrijwillige inzet. Voor de gemeente Maassluis vervult het Vrijwilligerssteunpunt hierbij een belangrijke rol. Ze brengt (potentiële) vrijwilligers, georganiseerde en niet georganiseerde verbanden, scholen etc. bij elkaar en zorgt voor verbindingen op verschillende niveaus (individueel, organisatie).

Daarnaast vertrouwt de gemeente op de bindende krachten binnen de bestaande sociale verbanden in de stad die buiten de directe invloedssfeer van de gemeente liggen. Ze erkent en waardeert de inzet die vanuit deze verbanden wordt gepleegd ten behoeve van de sociale cohesie in Maassluis. Ze realiseert zich dat deze inzet onmisbaar is en wil ook in de toekomst blijven inzetten op waardering van vrijwilligers.

¹ *Vrijwilligerswerk in meervoud*, redactie: Paul Dekker en Joep de Hart, Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau, mei 2009

² Een uitgebreide historische beschrijving van vrijwilligerswerk is te vinden in: "*Vrijwilligerswerk vergeleken*" van Paul Dekker, SCP 1999

Met voorliggende nota beoogt de gemeente Maassluis vrijwilligerswerk te borgen in de stad. Hoofdstuk 2 gaat in op de maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op vrijwilligerswerk. Hoofdstuk 3 beschrijft de huidige lokale situatie van het vrijwilligerswerk na de komst van de Wmo. In hoofdstuk 4 formuleren we onze visie en doelstellingen en koppelen we het vrijwilligersbeleid Maassluis aan concrete acties en een planning voor de komende jaren en hoofdstuk 5 beschrijft tot slot het financiële raamwerk waarbinnen de ambities gestalte dienen te krijgen.

2. Maatschappelijke ontwikkelingen

2.1 *Wmo en verantwoord burgerschap*

De overheid is niet verantwoordelijk voor alles wat mensen overkomt, maar is wel verantwoordelijk voor het ondersteunen van mensen om de eigen verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning wordt een appèl gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van burgers om zo veel mogelijk voor elkaar te zorgen. Als dat niet meer lukt, kunnen zij zich tot de gemeente wenden voor voorzieningen en diensten die onder de Wmo vallen. Er is door (onder andere) de komst van de Wmo een maatschappelijke verschuiving zichtbaar van 'zorgen voor' naar 'ondersteunen bij'. Deze verschuiving is expliciet geformuleerd in veranderingstrajecten zoals 'De Kanteling' en 'Welzijn Nieuwe Stijl'. In de aanpak 'Welzijn Nieuwe Stijl' zijn acht bakens geformuleerd. Deze bakens dienen als uitgangspunten voor het gehele samenlevingsbeleid in Maassluis. Het gaat om de volgende acht bakens:

1. Gericht op de vraag achter de vraag;
2. Gebaseerd op de eigen kracht van de burger;
3. Direct er op af;
4. Formeel en informeel in optimale verhoudingen;
5. Doordachte balans van collectief en individueel;
6. Integraal werken;
7. Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht;
8. Gebaseerd op ruimte voor de professional.

Naast de bovengenoemde uitgangspunten voor professionals en instanties, is het uitgangspunt voor de inwoner van Maassluis het 'Verantwoord burgerschap'³; hiermee wordt bedoeld dat burgers

- respect tonen voor elkaar
- betrokkenheid bij elkaar hebben
- een zekere mate van gerichtheid op de toekomst hebben
- inzet voor de samenleving willen plegen

Vanaf de invoering in 2007 hebben gemeenten de wettelijke taak om vrijwilligers te ondersteunen. De vrijwillige inzet van burgers, zowel in informeel verband (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport) wordt gezien als een onmisbaar onderdeel. Vrijwilligers nemen zelf deel of maken het anderen mogelijk deel te nemen aan maatschappelijke activiteiten. Vrijwilligerswerk geeft invulling aan verantwoord burgerschap.

2.2 *Nieuwe media*

De ontwikkeling van nieuwe media is een belangrijke maatschappelijke trend. Nieuwe media biedt de mogelijkheid om de gemeentelijke dienstverlening anders in te richten. Een specifieke ontwikkeling hierin is de ontwikkeling van het gebruik van sociale media. Met deze ontwikkeling ontstaan nieuwe kansen om de toegang tot de gemeente laagdrempeliger te maken. Ook komen er nieuwe mogelijkheden om in te spelen op de individuele situatie van de burger en ondersteuning te bieden aan vrijwilligers(organisaties).

Digitalisering biedt tevens mogelijkheden om op een andere manier met inwoners, met (potentiële) vrijwilligers of vrijwilligersorganisaties te communiceren. Dit geldt voor zowel het geven van een mening als burger als het vragen om informatie of advies. Deze communicatie zou bijvoorbeeld kunnen lopen via LinkedIn of Twitter. Uiteraard moet de gemeente ook toegankelijk blijven voor mensen die niet via de nieuwe media hun weg weten te vinden.

³ Bouwstenen van burgerschap, *Een onderzoek in het kader van het Handvest voor Verantwoordelijk Burgerschap*, Dieter Verhue en Simone Roos, november 2009

2.3 Ontwikkelingen met betrekking tot vrijwilligers⁴

Economische ontwikkelingen

Veel organisaties zijn op dit moment nog bezig met het verwerken van de gevolgen van de economische crisis. Kostenbesparingen staan hoog op de agenda. Daarnaast verwachten we dat een krapte op de arbeidsmarkt ontstaat bij het aantrekken van de economie. Organisaties zijn zich bewust van de tegenstrijdige uitdagingen die ze voor zich zien. Aan de ene kant de korte termijn uitdaging van de kostenbesparingen en aan de andere kant de grote uitdaging van de toekomstige krapte op de arbeidsmarkt. Deze tegenstrijdigheid heeft ook weerslag op vrijwilligerswerk. Zo worden ontwikkelingen gezien dat door de bezuinigingen meer beroep gedaan op vrijwilligers. Daarnaast zijn dezelfde handen nodig binnen organisaties. Minder handen zijn beschikbaar, terwijl meer handen nodig zijn.

Demografie

Een belangrijk aandachtspunt bij het formuleren van het vrijwilligersbeleid is de vergrijzing. In 2011 worden de eerste leden van de zogenaamde babyboomgeneratie (de generatie geboren na de Tweede Wereldoorlog) 65 jaar. Mede door deze geboortegolf zal het aantal ouderen in Nederland de komende decennia sterk toenemen. Binnen de gemeente Maassluis geldt dat in 2010 16,91% van het aantal inwoners onder de groep senioren van 65 jaar en ouder valt en dit zal volgens de huidige verwachtingen toenemen tot 22,96% in 2025⁵. De groep senioren van 75 jaar en ouder is in 2010 7,2% van het aantal inwoners. Dit percentage loopt op naar 10,8% in 2025. De vergrijzing brengt zowel kansen als problemen met zich mee. De vergrijzing heeft gevolgen voor het verwachte beroep op informele zorg⁶ en ondersteuning.

Vooral dubbele vergrijzing (meer en oudere ouderen) zorgt ervoor dat steeds meer mensen veel en langdurig hulp nodig hebben. Mede gezien het feit dat ze langer zelfstandig (willen) blijven wonen. Daarnaast heeft de vergrijzing invloed op zowel de zorgvragen als op de vrijwilligersbestanden. Vrijwilligers van de organisaties die een belangrijke rol spelen in de hulp en zorg voor ouderen worden zelf ook ouder. Ook krijgen ze een steeds grotere rol in de informele zorg binnen hun eigen netwerken. Dit betekent dat ze minder tijd hebben voor vrijwilligerswerk, omdat ze binnen hun eigen netwerken actief zijn.

Daartegenover staat 'verzilvering': ouderen brengen vaak waardevolle kennis en ervaring in en zetten zich vrijwillig in voor maatschappelijke doelen. Zo verleent bijvoorbeeld ruim een kwart van de ouderen informele hulp aan bekenden en een derde is actief in georganiseerd vrijwilligerswerk. Ook vormt de nieuwe generatie (jonge) ouderen een mogelijk nieuw potentieel aan vrijwilligers.

Individualisering

Onder deze ontwikkeling wordt verstaan dat toenemende behoefte aan autonomie als gevolg heeft dat de voorkeur van meer mensen uit gaat naar vrijwillige inzet op incidentele basis zonder een vaste binding in een georganiseerd verband. Potentiële vrijwilligers stellen meer voorwaarden en willen hun tijd en werkzaamheden zelf kunnen indelen. Men wil minder structurele en langdurige verplichtingen aangaan. Dit heeft gevolgen voor vrijwilligersorganisaties.

In de gemeente Maassluis wordt deze ontwikkeling vooralsnog niet gezien. Vragen naar incidentele, kortdurende vrijwilligerstaken komen nog maar mondjesmaat binnen. De verwachting is dat dit soort vragen in de toekomst ook in Maassluis wel toe gaat nemen, aangezien dit een landelijke tendens is. Door bijvoorbeeld de invoering van de maatschappelijke stages en de medewerking aan NL doet, worden de Maassluisse organisaties steeds meer gestimuleerd tot het aanbieden van losse

⁴ Actuele ontwikkelingen en trends van invloed op de lokale ondersteuning van het vrijwilligerswerk, MOVISIE 2009

⁵ bron: CBS

⁶ Informele zorg is bijvoorbeeld mantelzorg en de inzet van vrijwilligers om mantelzorgers tijdelijk af te lossen of te ondersteunen.

vrijwilligerstaken.

Verhouding werk/ vrije tijd

De nog altijd groeiende arbeidsparticipatie van vrouwen, maakt dat deze groep minder vrije tijd heeft. Tweeverdieners, zeker als ze kinderen hebben, hebben een chronisch gebrek aan vrije tijd. Ook voor de zogenaamde 'sandwich- generatie', ofwel veertigers die hun (schoon)ouders verzorgen in combinatie met een baan en gezin is het leven druk en hectisch. Daarnaast wil het kabinet dat mensen langer doorwerken om te voorkomen dat grote personeelstekorten ontstaan door de vergrijzing. Fiscale prikkels moeten doorwerken stimuleren. Dit betekent minder tijd voor vrijwilligerswerk. Groepen die meer tijd krijgen (senioren) zijn onder bepaalde restricties beschikbaar voor het vrijwilligerswerk.

Diversiteit

Een andere - zeer cruciale – ontwikkeling, is de ontwikkeling in de samenstelling van de bevolking (vooral in de grote steden). Nederland kent een grote culturele diversiteit die ook steeds meer tot uitdrukking gaat komen in vrijwilligersorganisaties. Allochtonen zijn ondervertegenwoordigd in het "Nederlandse, reguliere" vrijwilligerswerk zowel landelijk als in Maassluis. Ze verrichten wel veel vrijwilligerswerk in hun eigen organisaties. Ook besteden ze veel tijd aan mantelzorg. Taalbarrière, onbekendheid met regulier vrijwilligerswerk en het zich niet thuis voelen bij de organisatiecultuur van vrijwilligersorganisaties zijn enkele redenen waarom allochtonen tot op heden in mindere mate in het Nederlandse vrijwilligerswerk actief zijn.

De gemeente Maassluis heeft op kleine schaal koppelingen gelegd. Zo besteedt de gemeente in samenwerking met het Albeda college aandacht aan de koppeling van vrijwilligerswerk aan inburgeraars en heeft ze bij de inburgering samengewerkt met allochtone vrijwillige ambassadrices.

2.4 Maatschappelijke stage

Met het Beleidsprogramma "Samen werken, samen leven"⁷ wilde het vorige Kabinet dat alle leerlingen die in het voortgezet onderwijs instroomden, op een bepaald moment in hun opleiding een Maatschappelijke stage zouden volgen. In december 2007 is hiertoe een convenant ondertekend door de toenmalige staatssecretarissen van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap en Volksgezondheid, Welzijn & Sport en de VNG. Ondertussen is de Wet Maatschappelijke stage door de Tweede Kamer aangenomen. De wet geeft aan dat iedere leerling die vanaf het schooljaar 2011 – 2012 instroomt in het voortgezet onderwijs, verplicht 30 uur Maatschappelijke stage uit moet voeren tijdens de VO periode.

De maatschappelijke stage wordt (vaak) uitgevoerd in een vrijwilligersorganisatie en heeft om deze reden een koppeling met vrijwilligerswerk. Met behulp van de Maatschappelijke stage willen we investeren in:

- Versterking van het vrijwilligerswerk in brede zin;
- Verjonging van vrijwilligersorganisaties ;
- Toename van het aantal vrijwilligers op de langere termijn (bevordering dat de maatschappelijke stagiair van nu, de vrijwilliger van de toekomst wordt).

De gemeente Maassluis heeft een makelaarsfunctie gerealiseerd. De makelaar richt zich op ondersteuning van de vrijwilligersorganisaties bij het aanbieden van projecten in het kader van de maatschappelijke stage.

⁷. Beleidsprogramma 'Samen werken, samen leven' Kabinet Balkenende IV (2007-2011)

3. Huidige situatie

Het lokale vrijwilligersbeleid is tot en met het jaar 2010 ondergebracht in het Wmo beleidsplan "Meedoen" 2008-2010. Het college heeft in deze jaren het accent gelegd op de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Ze ging uit van de verwachting dat door de vergrijzing het beroep op mantelzorgers en vrijwilligers groter zou worden en dat het potentieel aan vrijwilligers af zou nemen. Daarnaast is aangesloten bij de vraag vanuit de inwoners. Uit onderzoek was gebleken dat er veel onbekendheid bestond met het huidige ondersteuningsaanbod voor vrijwilligers en dat vrijwilligers(organisaties) niet wisten waar ze terecht konden voor ondersteuning. Aan de uitwerking van de doelstellingen leveren zowel het gemeentelijke Vrijwilligerssteunpunt als de Oproepcentrale van de Argos Zorggroep een belangrijke bijdrage. Het Vrijwilligerssteunpunt verzorgt de werving, matching en ondersteuning van vrijwilligersorganisaties in Maassluis. De Oproepcentrale verzorgt vrijwilligerstaken in zorgsituaties bij mensen thuis. Vrijwilligers van de Oproepcentrale worden vaak ingezet ten behoeve van mantelzorgondersteuning in de vorm van vrijwillige respijtzorg.

3.1 Werving, ondersteuning en waardering van vrijwilligers

Uitgaande van de belangrijke rol die vrijwilligers binnen de lokale samenleving vervullen, heeft de Gemeente Maassluis de afgelopen jaren geïnvesteerd in de opbouw van een ondersteuningsstructuur voor vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers. Ondersteuning vindt plaats in de vorm van workshops en trainingen. Daarnaast is de gemeente aangesloten bij de Vrijwilligersverzekering vanuit de VNG. Jaarlijks kiest de gemeente Maassluis de vrijwilliger van het jaar. Hiermee spreekt ze haar waardering uit voor de vrijwilligers in Maassluis.

3.2 Wwb, WI, Sociale activering en Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk kan ertoe bijdragen dat mensen met problemen op diverse gebieden een dagritme krijgen. Een dagritme is vaak een voorwaarde voor maatschappelijke integratie. Vrijwilligerswerk kan dan een eerste stap richting werk zijn. Het doen van vrijwilligerswerk geeft structuur aan het dagelijks leven en draagt bij aan het voorkomen van isolement en terugval. Er zijn de afgelopen jaren samenwerkingsafspraken gemaakt tussen het Vrijwilligerssteunpunt en Dukdalf over de bemiddeling van cliënten sociale activering. Via een traject sociale activering, een traject dat door Dukdalf wordt uitgevoerd, wordt de klant geholpen met het vinden van passend vrijwilligerswerk. Ook binnen het inburgeringstraject vormt vrijwilligerswerk een component om de maatschappelijke inburgering vorm te geven. Het Albeda college geeft hier uitvoering aan. Het vrijwilligerswerk stimuleert de persoonlijke ontplooiing en biedt de deelnemers inzicht in mogelijkheden van ander vrijwilligerswerk en wellicht betaald werk.

3.3 Vrijwilligers in de zorg

In de regio NWN, en in het bijzonder in Maassluis, zijn veel vrijwilligers actief in de zorg. Deze (zorg)instellingen zijn vertegenwoordigd in een samenwerkingsverband. De 'Samenwerking Informele zorg' (SIZ) wordt gecoördineerd door de Argos Zorggroep. De zorgvrijwilligers worden voornamelijk ingezet ten behoeve van de individuele zorg- en hulpvragen. Zo vervullen ze onder andere een belangrijke rol in het aanbod aan respijtzorg ten behoeve van mantelzorgondersteuning. Ook vervullen de vrijwilligers in de zorg een belangrijke rol bij vroegsignalering en hebben ze een belangrijke doorverwijzingsrol daar waar problemen ontstaan of verergeren. Om (onder andere) die reden is het belangrijk om voor deze groep vrijwilligers een goed ondersteuningsaanbod (deskundigheidsbevordering) te organiseren. De ondersteuning en deskundigheidsbevordering wordt tot op heden voornamelijk verzorgd door de SIZ en de zorginstellingen zelf. Het ondersteuningsaanbod, zoals wordt vormgegeven vanuit het Vrijwilligerssteunpunt van de gemeente, is voornamelijk niet voldoende gericht op deze groep vrijwilligers. De eerste verbindingen tussen het Vrijwilligerssteunpunt en de SIZ zijn in de afgelopen periode tot stand gebracht. Doel van

de verbinding is het versterken van het ondersteuningsnetwerk voor de vrijwilligers in de zorg.

3.4 Maatschappelijke stage

Naar aanleiding van het rapport 'Vier spinnen in één web' is in 2009 in de regio Nieuwe Waterweg Noord gekozen om de Maatschappelijke stages zoveel mogelijk regionaal uit te werken, met oog en ruimte voor de lokale situatie, wensen en mogelijkheden.

Op gemeentelijk niveau hebben de drie gemeenten de samenwerking gezocht. Dit heeft geresulteerd in een gezamenlijke visie op Maatschappelijke stage. Er is één gezamenlijk digitaal bemiddelingssysteem voor Maatschappelijke stage opgezet. Er wordt regionaal gewerkt met één naam en logo voor Maatschappelijke stage (MaSactief) en de ontwikkeling van materialen (folders, instructie materiaal, methodieken, enz) wordt in gezamenlijkheid opgepakt. De regionale uitstraling is hierdoor eenduidig en middelen worden efficiënt ingezet.

Er heeft afstemming plaatsgevonden over taken die niet gezamenlijk (kunnen) worden uitgevoerd. Zo heeft in Maassluis een Stagemarkt plaatsgevonden en worden workshops voor vrijwilligersorganisaties op het gebied van Maatschappelijke stages ook lokaal aangeboden.

3.5 Vrijwilligerswerk in de sport- en cultuursector

Vrijwilligers vervullen binnen de sport- en cultuursector een belangrijke rol. De ondersteuning aan de sportverenigingen op het gebied van sportzaken wordt verzorgd vanuit het Sportservicepunt van de gemeente Maassluis. Voor de ondersteuning aan de vrijwilligers binnen de sportverenigingen wordt aangesloten bij de activiteiten die vanuit het Vrijwilligerssteunpunt worden ontwikkeld. Zo nemen vrijwilligers deel aan workshops en trainingen verzorgd door het Vrijwilligerssteunpunt. Ook worden regelmatig vrijwilligersvacatures vervuld met tussenkomst van de vrijwilligersvacaturebank van het Vrijwilligerssteunpunt. Daarnaast hebben het Sportservicepunt en het Vrijwilligerssteunpunt in samenwerking met de MSR in het voorjaar van 2011 een workshop georganiseerd over "vinden en binden" van vrijwilligers binnen de sportsector en bestaat de wens om deze samenwerking op meer gebieden vorm te gaan geven in de toekomst. Voor ondersteuning van culturele (vrijwilligers)organisaties zijn de eerste contacten gelegd tussen het Vrijwilligerssteunpunt en de CRM. Deze beginnende samenwerking is tot uitdrukking gekomen in het eerste "cultureel café" dat in juni 2011 heeft plaatsgevonden. Tot slot wordt jaarlijks door de CRM de "dag van de cultuur" georganiseerd (in 2011 wordt dit het weekend van de cultuur). Het Vrijwilligerssteunpunt organiseert op deze dag de vrijwilligersmarkt waar vrijwilligersorganisaties hun activiteiten kunnen promoten.

Lokaal beleid Maassluis 2011- 2014

Het afgelopen jaar zijn de eerste stappen gezet om te komen tot een integrale beleidsvoering op het brede terrein van Samenlevingszaken. Vrijwilligerswerk komt hierdoor bij steeds meer beleidsterreinen als vast onderdeel op de agenda te staan. Een voorbeeld hiervan is de verbinding van maatschappelijke participatie (in het kader van sociale activering en de wet werk en bijstand) aan vrijwilligerswerk. De komende vier jaar zal nog meer de nadruk komen te liggen op de versterking, verbinding en borging van het vrijwilligerswerk op de verschillende terreinen van Samenlevingszaken.

4.1 Waar willen we naartoe

Maassluis is een sociale stad en moet dat ook blijven. Sociaal verwijst niet alleen naar het beleid van sociale voorzieningen, maar vooral naar sociale samenhang en leefbaarheid in de stad, in de buurten en wijken, in de winkelcentra, op straat. Samenhang in de stad betekent samenhang in beleid⁸. Het samenlevingsbeleid van de gemeente Maassluis is geënt op vier maatschappelijke effecten.

1. Inwoners van Maassluis blijven zo lang mogelijk zelfstandig functioneren en participeren.
2. Sociale samenhang en leefbaarheid zijn in Maassluis optimaal.
3. Inwoners van Maassluis zijn gezond.
4. Inwoners van Maassluis beschikken over kennis en vaardigheden die ze voor hun toekomst nodig hebben.

De gemeente is overtuigd van het feit dat vrijwilligerswerk de sociale cohesie ten goede komt. Om deze reden stimuleert ze vrijwilligerswerk op wijk- en buurtniveau. De afdeling Openbare Orde en Wijkbeheer coördineert de gebiedsoverleggen. Vanuit deze gebiedsoverleggen wordt een impuls gegeven aan de ontwikkeling van vrijwilligerswerk. Tot doel is gesteld dat over vier jaar zichtbaar meer buurtinitiatieven/ vrijwilligersinitiatieven in buurten plaatsvinden.

Daarnaast staan we voor de taak om ook in de toekomst het voorzieningenniveau voor de burgers op peil te houden. We dienen hierbij rekening te houden met een vergrijzende bevolking en een afname van financiële ruimte om voorzieningen onveranderd in stand te houden. Vrijwilligers hebben een belangrijke rol binnen dit proces en de gemeente Maassluis ziet de waarde van vrijwillige inzet alleen maar groter worden de komende jaren. Het huidige volume vrijwilligers is onvoldoende om in een toenemende vraag te voorzien. Vrijwilligers zijn tevens onvoldoende toegerust om in te spelen op deze veranderingen. De gemeente zal daarom actief inzetten op de werving en ondersteuning van specifieke doelgroepen vrijwilligers. We willen de komende jaren nieuwe groepen vrijwilligers, de jongere ouderen (babyboom generatie), jongeren (na maatschappelijke stages), allochtone burgers en doelgroepen van sociale zaken motiveren tot vrijwilligerswerk. Met het vrijwilligersbeleid sluiten we aan bij de maatschappelijke ontwikkelingen, beschreven in hoofdstuk 2. Dit zal een bijdrage leveren aan de ambitie om de gezondheid van inwoners te bevorderen.

Vervolgens wil de gemeente de komende jaren faciliteiten bieden waardoor Maassluise burgers kunnen participeren en maatschappelijke uitval wordt verminderd.

Op dit punt zal de samenhang tussen activiteiten vanuit Sociale Zaken en activiteiten vanuit het Vrijwilligerssteunpunt worden vergroot. Gewerkt wordt aan een integraal aanbod aan activiteiten waardoor burgers uit verschillende lagen van de bevolking de kans krijgen mee te doen in de samenleving. Tegelijkertijd worden de kwaliteiten van deze specifieke groepen benut.

We vinden het belangrijk dat ook jongeren actief betrokken zijn bij de directe leefomgeving en bij de stad. Bij de uitvoering van de Maatschappelijke stage maken jongeren kennis met activiteiten die het

⁸ Programmabegroting 2011 gemeente Maassluis

maatschappelijk en sociaal bewustzijn vergroten. Jongeren zijn ondervetegenwoordigd in het vrijwilligersbestand. De gemeente streeft naar verjonging binnen het vrijwilligersbestand. Ze is blij met de koppeling van de Maatschappelijke stage aan vrijwilligersorganisaties en ziet kansen om door middel van de maatschappelijke stage jongeren kennis te laten maken met vrijwilligerswerk. Uiteindelijk wordt bijgedragen aan het maatschappelijke effect “de inwoners van Maassluis beschikken over kennis en vaardigheden die ze voor hun toekomst nodig hebben”.

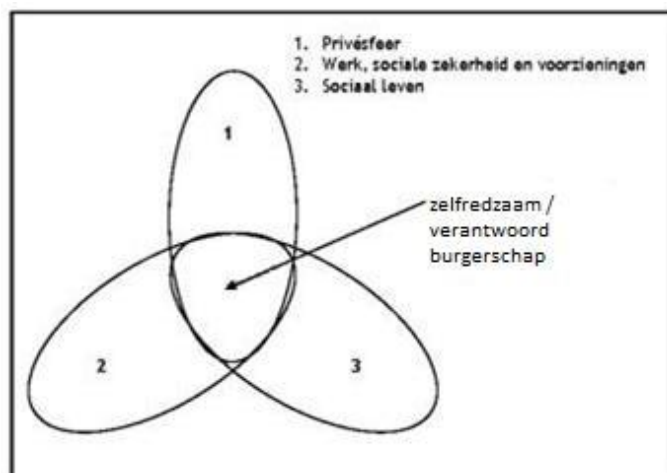
De rol van de gemeente is gericht op voorwaarden scheppen, coördineren, faciliteren en regisseren.

4.2 Afbakening doelgroep

De inwoner centraal

Door de inwoner centraal te stellen is meteen duidelijk dat het niet aansluit op de praktijk om vanuit verschillende beleidsterreinen of wetten te denken. Wij sluiten aan bij het model van de Gruijter e.a.⁹. Dit model sluit het best aan bij het uitgangspunt van het Maassluisse samenlevingsbeleid, namelijk het bevorderen van de zelfredzaamheid van burgers. We gaan bij de vrijwilligerswerk uit van het basisprincipe van individuele participatie op het domein van het sociale leven.

Dit model wordt duidelijk in het onderstaande figuur:

Er wordt uitgegaan van maatschappelijke participatie op het privédomein, het domein van werk, sociale zekerheid en voorzieningen, en het domein van het sociale leven. Deze drie leefdomeinen hangen samen. Wanneer een burger kiest, bewust of onbewust, voor participeren op één domein, dan heeft dat consequenties voor de andere domeinen.

Iemand is zelfredzaam als er sprake is van een adequate en gelijkwaardige combinatie van participatie in de drie leefdomeinen, in dat geval is er ook sprake van verantwoord burgerschap. Overigens hoeft dat niet in alle levensfasen in dezelfde mate het geval te zijn. Het gaat om een flexibele combinatie die kan wisselen naar gelang iemands levensfase en levensloop. Hierbij wordt er wel vanuit gegaan dat de participatie in de privésfeer, het gezin, de basis vormt voor participatie in de andere twee domeinen. Inwoners worden gestimuleerd om zoveel mogelijk zelfstandig te functioneren en een bijdrage te leveren aan de samenleving.

Vrijwilligerswerk zien wij als de vrijwillige en onbetaalde inzet van burgers (individueel of georganiseerd). Dit is ten behoeve van het algemeen belang, de lokale samenleving en/of de ondersteuning van inwoners met een hulp- of ondersteuningsvraag.

Mantelzorg en vrijwilligerswerk in de zorg worden gerekend tot de zogenaamde ‘informele zorg’,

⁹ Gruijter, M. de, Marissing, E. van & Nederland, T. (2010), *Participatiebevordering in de WMO. Participeren in de drie leefdomeinen*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut, juni 2010.

ofwel zorg die niet door professionals wordt geleverd. Het belangrijkste onderscheid tussen vrijwilligerswerk en mantelzorg is dat mantelzorg over het algemeen geen vrije keuze is. Een vrijwilliger kan in principe op elk moment besluiten te stoppen met het vrijwilligerswerk, voor een mantelzorger is dit niet zo gemakkelijk. Wij behandelen mantelzorg dan ook niet in deze nota, maar werken dit separaat uit. Vrijwilligerswerk in de zorg wordt wel meegenomen.

4.3 Concrete resultaten vrijwilligersbeleid

In deze paragraaf beschrijven we de activiteiten/speerpunten die een bijdrage kunnen leveren aan de doelen zoals beschreven in de vorige paragraaf. Onder dit plan ligt jaarlijks een werkplan van het Vrijwilligerssteunpunt. In het werkplan wordt per activiteit aandacht gegeven aan het tijdpad, de taken en verantwoordelijkheden en het communicatietraject. Aan het eind van de looptijd van deze nota meten we de resultaten van het ingezette beleid.

Bij de beschrijving van de speerpunten voor de komende vier jaar zal worden aangesloten bij de basisfuncties vrijwilligerswerk in termen van “*versterking*”, “*verbinding*”, “*verbreiding*” en “*verankering*”¹⁰.

4.3.1. Versterken

De komende vier jaren willen we de goed zichtbare en heldere structuur voor vrijwilligers versterken. De basis hiervoor is de afgelopen jaren (v.a. het jaar 2000) al gelegd. Uitgangspunt is dat alle inwoners van Maassluis mee moeten kunnen doen en dat het zowel de burger zelf als de lokale samenleving wat oplevert. Bij de verdere opbouw van de structuur zal nieuwe media ook een belangrijke plaats krijgen. Het gemeentelijke Vrijwilligerssteunpunt profileert zich hierbij als het centrale punt.

Het Vrijwilligerssteunpunt voert een aantal basisactiviteiten uit. Zo kunnen organisaties voor informatie en advies bij het Vrijwilligerssteunpunt terecht, wordt deskundigheidsbevordering aangeboden, verzorgt het steunpunt vraag en aanbod aan vacatures en biedt de gemeente een collectieve verzekering aan waar vrijwilligersorganisaties gebruik van kunnen maken. Sportservice Zuid Holland voert momenteel een “scan ondersteuningsbehoeften” onder sportverenigingen uit. In deze scan worden ook vragen gesteld over de behoefte van sportverenigingen op het gebied van vrijwillige inzet. De uitkomsten van deze scan verwachten wij in het derde kartaal 2011. Wij zullen deze uitkomsten (daar waar mogelijk) betrekken bij onze plannen voor de toekomst.

Op de volgende thema's zal tussen 2011- 2014 specifiek inzet worden gepleegd:

- *De ontwikkeling naar een thematisch aanbod aan deskundigheidsbevordering;*
Naast een basisaanbod deskundigheidsbevordering, zoals bijvoorbeeld workshops fondsenwerving, wil de gemeente inzetten op de ondersteuning en versterking van specifieke doelgroepen. Het doel is om steeds beter aan te sluiten bij de vragen vanuit specifieke organisaties (zoals bijvoorbeeld Stichting Present die groepsgewijze ondersteuning biedt aan individuele burgers met een zorg/hulpvraag). Ze streeft hierbij naar integraliteit (omgaan met pubers koppelt ze aan het project veilig opgroeien, deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers in de zorg ontwikkelt ze in samenspraak met de SIZ, etc).
- *Meer jongeren doen vrijwilligerswerk;*
De gemeente wil jongeren in Maassluis enthousiast te maken voor vrijwilligerswerk en ziet daarbij maatschappelijke stage als middel. Vrijwilligersorganisaties krijgen de kans om met de maatschappelijke stage ervaring op te doen in het werken met jongeren. Een maatschappelijk makelaar biedt organisaties ondersteuning hierbij door middel van onder andere workshops. Het verzamelen van goede ervaringen (“good practices”) voor zowel de

¹⁰ De Basisfuncties vrijwilligerswerk staan uitgewerkt in de bijlage 1

jongere als de vrijwilligersorganisatie zijn essentieel voor de (toekomstige) binding van de jongere aan vrijwilligerswerk.

In 2014 meten we het aantal jongeren dat vrijwilligerswerk doet. Voor de 0 meting gebruiken we gegevens uit de enquête onder vrijwilligersorganisaties uit 2008¹¹.

- *Het motiveren van “de babyboomers” tot het doen van vrijwilligerswerk;*
De komende jaren wordt gewerkt aan het motiveren van babyboomers tot het doen van vrijwilligerswerk. Het eerste initiatief hierbij is de opstart van een “Deskundigenpool”. De deskundigenpool is een bestand met vrijwilligers die specifieke kennis in willen zetten voor kortdurende ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties.
- *De gemeente zorgt voor een vast aanspreekpunt voor (vrijwilligers)organisaties¹² in het kader van ondersteuning bij gemeentelijke regelingen;*
Vrijwilligersorganisaties geven aan behoefte te hebben aan een vast aanspreekpunt bij de gemeente waar ze met vragen aangaande gemeentelijke regelingen naartoe kunnen. Voor de vrijwilligersorganisaties is de coördinator van het Vrijwilligerssteunpunt het centrale aanspreekpunt binnen de gemeente. Doel is de ondersteuningsstructuur rondom vrijwilligerswerk versterken en gehoor te geven aan de vraag om één vast aanspreekpunt.
- *Vanuit het Vrijwilligerssteunpunt wordt een nieuwe manier van ondersteuning aan organisaties gefaciliteerd;*
Het gebruiken en leren omgaan met nieuwe media (zoals LinkedIn of Twitter) is een onderwerp waarop wordt ingezet. In het tweede kwartaal van 2011 wordt een workshop aan vrijwilligersorganisaties over dit onderwerp gegeven. Vervolgens zal deze nieuwe manier van ondersteuning (“social media”) verder worden ontwikkeld.

4.3.2. Verbinden en makelen

Binnen het brede terrein van samenlevingszaken werken we aan de verbinding van activiteiten op het gebied van zorg en welzijn. Er wordt meer en meer gestuurd naar een complementair aanbod aan activiteiten van verschillende organisaties binnen de gemeentegrenzen. Op deze manier kunnen we op een zo efficiënt mogelijke wijze een ondersteuningsaanbod vormgeven. Daarbij wordt rekening gehouden met de maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de verwachte toename van de individuele kortdurende vragen. Vrijwilligers spelen een belangrijke rol binnen veel onderdelen van dit brede speelveld.

In de periode van 2011-2014 willen we in projectvorm actief inzetten op de verdere ontwikkeling van volgende verbindingen:

- *Vrijwilligers en cliënten vanuit de Wwb (Wet Werk en Bijstand);*
Cliënten vanuit de Wwb worden door de klantmanagers bij Sociale Zaken gemotiveerd tot maatschappelijke participatie. De mate waarin maatschappelijke participatie toeneemt, wordt gemeten in termen van stijging op de participatieladder. Vrijwilligerswerk is een van de middelen die daartoe bij kan dragen.
Doelen van het project voor het jaar 2011 zijn:

¹¹ Leeftijdsoopbouw bij vrijwilligersorganisaties: jonger dan 20 jaar 5.1%, 20 tot 30 jaar 6.1%, 30 tot 50 jaar 26.5%, ouder dan 50 jaar 46.9% en redelijk verspreid over alle leeftijdscategorieën 15.3%

¹² Bereikbaarheid, tijdige en adequate afhandeling van gestelde vragen of ingebrachte problemen, een heldere subsidieregeling, toegankelijke informatie, makkelijk uitvoerbare lokale wetgeving en zichtbare promotie van vrijwilligerswerk worden in sterke mate ervaren als waardering van vrijwillige inzet. Interne gemeentelijke coördinatie en afstemming is hier van groot belang. Een van de aanbevelingen vanuit het Movisie rapport was een vast contactpersoon aan te stellen voor vrijwilligersorganisaties. In Maassluis is dit de coördinator van het Vrijwilligerssteunpunt. De coördinator zorgt voor de verdere gewenste verbindingen.

- De helft van de deelnemers stijgt binnen een jaar een trede op de participatieladder;
 - Het zelfvertrouwen van Wwb- klanten is verbeterd en de motivatie om een actieve bijdrage te leveren aan de samenleving is vergroot;
 - Het inzicht van de klanten in hun ontwikkelmogelijkheden is toegenomen. Dit uit zich in concrete acties;
 - Op wijk – en buurtniveau worden vrijwilligersactiviteiten ontplooid.
- *Vrijwilligers in de zorg;*
 Er wordt ingezet op het verbinden van het ondersteuningsaanbod voor zorgvrijwilligers vanuit het Vrijwilligerssteunpunt aan het aanbod verzorgd vanuit het Samenwerkingsverband voor vrijwilligers in de zorg (SIZ). De expertise die is vertegenwoordigd in de SIZ is bij de invulling belangrijk uitgangspunt. De gemeente vindt dat ondersteuning aan vrijwilligers in de zorg extra aandacht verdient in verband met de ontwikkelingen in de bevolkingssamenstelling. Overlap in aanbod dient zoveel mogelijk voorkomen te worden. Er moet worden ingespeeld op de toename van zorgvragen de komende jaren. Ze wil dit vormgeven door krachtenbundeling. In 2010 zijn door het Vrijwilligerssteunpunt en de SIZ de eerste stappen gezet om activiteiten voor zorgvrijwilligers integraal vorm te geven. Het Vrijwilligerssteunpunt zal de komende jaren samen met de SIZ hier verder handen en voeten aan geven. Allochtone vrijwilligers worden in deze ontwikkeling betrokken.
- *Vrijwilligerswerk in de sport- en cultuursector;*
 Ten behoeve van ondersteuning van (vrijwilligers bij) sportverenigingen passen het Sportservicepunt en het Vrijwilligerssteunpunt hun aanbod op elkaar af. Daarnaast worden gezamenlijke workshops georganiseerd. De CRM is gestart met het cultureel café en heeft het Vrijwilligerssteunpunt benaderd om mee te denken. De wens bestaat om dit cultureel café periodiek plaats te laten vinden.
- *Inburgering;*
 Vanuit Sociale zaken worden inburgeringstrajecten vormgegeven. Met Vluchtelingenwerk Maassluis zijn afspraken gemaakt dat een aantal vluchtelingen naar werk wordt begeleid. Afhankelijk van de startpositie kan het gaan om een reguliere baan, een leerwerkbaan, scholing, stage of vrijwilligerswerk. Uitgangspunt is het optimaal benutten van de talenten van de klant.
- *Sociale activering en Vrijwilligerswerk;*
 Ook de instrumenten sociale activering en vrijwilligerswerk zijn bestemd voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In beide gevallen wordt geprobeerd de klant sociaal actief te maken door het doen van vrijwilligerswerk, dit is een eerste stap richting arbeid. In 2009 en 2010 werden klanten via een traject sociale activering vaak geholpen met het vinden van een passend vrijwilligerswerk. In 2011 zullen klanten meer gemotiveerd worden om zelfstandig vrijwilligerswerk te gaan doen, zij kunnen zich aanmelden bij het Vrijwilligerssteunpunt voor hulp hierbij. Alleen in gevallen waarin een klant via het Vrijwilligerssteunpunt geen vrijwilligerswerk heeft kunnen vinden, kan een traject sociale activering worden ingezet. Binnen het vrijwilligerswerk worden twee categorieën onderscheiden: 5 tot 10 uur en 10 tot 20 uur. Naast vrijwilligerswerk tot 20 uur per week, kan ook een training worden gevolgd gericht op de individuele competenties. Hierna kan de klant verder richting regulier werk.
- *Inzet vrijwilligers bij individuele ondersteuningsvragen;*
 Het Vrijwilligerssteunpunt richt zich nog weinig op burgers die los van een organisatie met

een hulpvraag of vraag om ondersteuning bij het Vrijwilligerssteunpunt komen. Door de ontwikkelingen die de gemeente op zich af ziet komen (waaronder de vergrijzing etc.), voorziet de gemeente dat dit soort vragen steeds meer aan het Vrijwilligerssteunpunt gesteld zullen gaan worden in de toekomst. Omdat “Stichting Present” zich al wel op de individuele vragen om ondersteuning richt, is besloten om dit speerpunt samen met deze stichting op te pakken. Het Vrijwilligerssteunpunt ontwikkelt in het eerste kwartaal van 2011 samen met deze organisatie aan een concreet plan en werkt dit plan vervolgens uit. Een themacafé is één van de activiteiten.

4.3.3. Verbreiden

Het vrijwilligerswerk is de motor van de samenleving. Tegelijkertijd geeft vrijwilligerswerk voldoening en vormt het een leuke vrijetijdsbesteding. De promotie van vrijwilligerswerk en de waardering van vrijwilligers staat hoog op de agenda vanuit het bewustzijn dat vrijwilligers onmisbaar zijn in de samenleving. Door het vrijwilligerswerk te promoten willen we anderen inspireren om ook vrijwilligerswerk te gaan doen. De gemeente zal zich de komende jaren inzetten om het imago van vrijwilligerswerk te verbeteren. Jaarlijks worden verschillende activiteiten georganiseerd die tot doel hebben het nut en de noodzaak van het vrijwilligerswerk uit te dragen (Vrijwilligersmarkt tijdens de dag van de Cultuur, jaarlijkse verkiezing van de Vrijwilliger van het jaar). Vanuit de gemeente wordt een aantal malen per jaar een nieuwsbrief over vrijwilligerswerk verspreid. Daarnaast worden voor speciale gelegenheden persberichten geschreven of artikelen op de gemeentelijke website geplaatst. Ook is er aandacht voor speciale gebeurtenissen. Zo wordt jaarlijks een bijdrage geleverd aan NL DOET. Tijdens NL DOET krijgen (potentiële) vrijwilligers de mogelijkheid om een positieve bijdrage aan de samenleving te leveren, nieuwe vaardigheden op te doen en vooral samen een leuke dag (of dagdeel) te hebben.

Ten behoeve van de verbreiding van het vrijwilligerswerk worden in de periode 2011-2014 de volgende doelen nagestreefd:

- *Bevorderen dat de Maatschappelijke stagiair van nu de vrijwilliger van de toekomst wordt;*
We zetten de komende periode actief in op de blijvende koppeling van maatschappelijke stagiaires aan vrijwilligerswerk nadat ze een maatschappelijke stage hebben afgerond.

- *Waardering en promotie van het vrijwilligerswerk;*
De waardering en promotie krijgt in 2011 een extra impuls, omdat dit het Europees jaar van de Vrijwilliger is. Maassluis ontwikkelt een programma in het kader van dit Europees jaar van de Vrijwilliger.

- *De gemeente draagt actief uit dat ze vrijwilligerswerk belangrijk vindt;*
De gemeente stimuleert vanaf 2011 ook binnen de gemeentelijke organisatie vrijwilligerswerk actief. Vanaf 2011 krijgt dit vorm doordat alle werknemers de mogelijkheid krijgen om maatschappelijke activiteiten te verrichten. Deze activiteit vond voor de eerste keer plaats tijdens NL Doet 2011.

4.3.4. Evalueren en Verankeren

De hiervoor beschreven activiteiten staan niet op zichzelf, maar hebben allen tot doel om een goed, stabiel en betaalbaar voorzieningenaanbod te creëren, waar vraag en aanbod in een goed evenwicht tot elkaar bestaan. We willen aan het eind van de looptijd van deze nota toetsen of de inzet van de activiteiten ook de effecten heeft die we voor ogen hebben. We zullen dit doen aan de hand van een evaluatie van activiteiten uit deze nota.

Bij het versterken richten we ons op de volgende punten:

1. In 2011 bieden we vier specifieke thematische, integraal ontwikkelde, workshops aan. In 2014 willen we dit aantal verdubbeld hebben.
2. Vanaf 2011 voeren we jaarlijks een steekproef uit onder maatschappelijke stagiaires in hoeverre ze vrijwilligerswerk blijven doen na afloop van de maatschappelijke stage.
3. In 2014 meten we het aantal jongeren onder de 20 jaar dat vrijwilligerswerk doet in Maassluis. Dit aantal is ten opzichte van 2008 verdubbeld (10% van het bestand aan vrijwilligers bestaat uit jongeren onder de 20 jaar).
4. In 2014 is de deskundigenpool een goed gevuld bestand van minimaal 20 deskundige ouderen. De deskundigen voeren jaarlijks minimaal 2 kortdurende vrijwilligersklussen uit.
5. Ondersteuning aan vrijwilligers(organisaties) door middel van "social media" is in 2014 vast onderdeel binnen het ondersteuningsaanbod vanuit de gemeente.

Bij het verbinden en makelen richten we ons op de volgende punten:

6. Het aantal activiteiten in wijken en buurten waarbij deelnemers vanuit de WWB worden ingezet, wordt begin 2013 gemeten (0-meting). Hierbij wordt tevens het aantal deelnemende WWB cliënten gemeten. Eind 2014 zijn de aantallen met 10% toegenomen ten opzichte van de aantallen uit de 0 meting.
7. In 2011 worden 2 workshops voor Vrijwilligers in de zorg uitgevoerd. In 2014 is dit aantal minimaal verdubbeld.
8. In 2011 start het Vrijwilligerssteunpunt met de ontwikkeling van de themacafés. In 2011 zullen 2 themacafés worden georganiseerd. Indien de themacafés aanslaan, wordt dit concept verder uitgebouwd in de volgende jaren.

Bij het verbreiden richten we ons op het volgende punt:

9. We evalueren of de vrijwillige inzet vanuit de gemeente (ambtenaren en bestuur) tijdens NL doet 2011 substantieel genoeg is om aan deze activiteit een vervolg te geven in de jaren 2012-2014. We gaan uit van een minimaal aantal deelnemers vanuit de gemeente van 10%.

Het eerste kwartaal van 2015 zal de rapportage over de resultaten van het ingezette beleid 2011-2014 beschikbaar zijn. De activiteiten waarvan in de jaren 2011-2014 blijkt dat deze een bijdrage leveren aan de beoogde maatschappelijke effecten, zullen we opnemen in het staand beleid.

4. Financieel kader

Er is een jaarlijks een budget voor ondersteuning aan vrijwilligers(organisaties) beschikbaar. Met dit budget worden activiteiten gefinancierd en worden de premies voor de Vrijwilligersverzekering bekostigd. Een gedeelte van het budget wordt ingezet voor de werkzaamheden van het Vrijwilligerssteunpunt. Daarnaast ontvangt Argos Zorggroep voor de Oproepcentrale jaarlijks een subsidiebijdrage. Met deze bijdrage financiert ze de coördinatie van de vrijwilligers die werkzaam zijn bij de Oproepcentrale.

De ambities binnen dit beleidsplan beschreven, worden uitgevoerd binnen het bestaande financiële raamwerk¹³.

Het budget voor 2011 is als volgt onder te verdelen:

	Budget
Budget voor activiteiten georganiseerd door het Vrijwilligerssteunpunt - Waaronder Kosten Vrijwilligersvacaturebank	€ 20.000,-
Budget voor uitvoering Maatschappelijke stages	€ 23.224,-
Budget voor de vrijwilligersverzekering*	€ 7.254,-
Budget voor de Verkiezing van de Vrijwilliger van het jaar	€ 5.165,-
Subsidiebijdrage Oproepcentrale 2011 Argos Zorggroep	€ 17.246,-
Totaal budget vrijwilligersbeleid	€ 72.889,-

*dit bedrag betreft poliskosten die jaarlijks door de gemeente worden betaald.

¹³ In dit financiële overzicht zijn de personele kosten betreffende de ambtelijke inzet (coördinator Vrijwilligerssteunpunt en beleidsambtenaar) niet meegenomen. De personele inzet van de stagemakelaar Maatschappelijke stages is wel verwerkt en valt binnen de €23.224,-.

Bijlage 1 De basisfuncties vrijwilligerswerk

Sinds de invoering van de Wmo hebben gemeenten de wettelijke taak om vrijwilligers te ondersteunen. Om gemeenten te ondersteunen heeft het ministerie van VWS een aantal initiatieven ontplooid, waaronder de basisfuncties vrijwilligerswerk¹⁴. Met de Beleidsbrief Basisfuncties mantelzorg en vrijwilligerswerk zijn gemeenten hierover begin april 2009 geïnformeerd.

Basisfuncties Vrijwilligersbeleid

De vijf basisfuncties bieden gemeenten ondersteuning bij het formuleren en uitvoeren van beleid. In het kort worden de functies hieronder toegelicht.

1. Vertalen maatschappelijke ontwikkelingen

In de gemeente is men in staat om een visie te ontwikkelen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en daar door interactieve beleidsvorming beleid op te formuleren en uitvoering aan te geven.

2. Verbinden en makelen

In de gemeente is men in staat om de verwachtingen en belangen van de verschillende maatschappelijke spelers met elkaar te verbinden, meer in het bijzonder het makelen van vraag en aanbod op terreinen die door de gemeente van speciaal belang wordt geacht.

3. Versterken

In de gemeente is men in staat om een effectieve lokale of regionale ondersteunings-infrastructuur op te bouwen en te onderhouden. De ondersteuningsinfrastructuur kan worden opgevat als: De verzameling georganiseerde netwerken op een centraal punt samengebracht waar vanuit een specifieke expertise vrijwilligerswerk wordt ondersteund en onderhouden.

4. Verbreiden

In de gemeente is men in staat om vrijwilligerswerk te promoten en uiting te geven aan waardering van het vrijwilligerswerk. Hierbij draait het om de kernwoorden:

- *Inspireren*, zichtbaar maken van goede voorbeelden;
- *Verleiden*, door proactief, op een laagdrempelige en aantrekkelijke manier verspreiden van kennis over wat vrijwilligerswerk de (aanstaande) vrijwilliger kan opleveren;
- *Verbreiden*, voor veel mensen heeft vrijwilligerswerk nog een oubollig imago. Zichtbaar maken van inspirerende voorbeelden, kan het imago verbeteren en de drempel voor vrijwilligerswerk verlagen;
- *Waarderen*, in het zonnetje zetten van de hele breedte van het vrijwilligerswerk door de gemeente. Organisaties kunnen uiting geven van waardering voor hun vrijwilligers. Waardering van vrijwilligers heeft een bindende werking.

5. Verankeren

In de gemeente is men in staat om opgedane kennis en ervaring in het vrijwilligerswerk te borgen en vast te leggen.

¹⁴ Beleidsbrief Basisfuncties mantelzorg en vrijwilligerswerk, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 6 april 2009

Bijlage 2 Uitkomsten onderzoek Movisie

Een goed werkend, zichtbaar Vrijwilligerssteunpunt

Vanaf het jaar 2000 houdt in Maassluis het Vrijwilligerssteunpunt zich (in eerste instantie vanuit een welzijnsorganisatie en vervolgens rechtstreeks vanuit de gemeente) actief bezig met het opzetten van en vervolgens borgen van een ondersteuningsstructuur voor vrijwilligersorganisaties.

Het Vrijwilligerssteunpunt voert de volgende taken uit:

- Het Vrijwilligerssteunpunt vervult de intermediairfunctie tussen vraag en aanbod aan vacatures bij vrijwilligersorganisaties
- Het Vrijwilligerssteunpunt verzorgt de ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties, door middel van deskundigheidsbevordering etc.
- Het Vrijwilligerssteunpunt organiseert activiteiten ten behoeve van de waardering van de vrijwilliger (Verkiezing van de vrijwilliger van het jaar, etc.)

Eind 2008 is door Movisie de tevredenheid van vrijwilligersorganisaties over de werkwijze en de zichtbaarheid van het Vrijwilligerssteunpunt gemeten. De uitkomsten heeft Movisie samengevat in een rapport. In tegenstelling tot de signalen van burgers bij de totstandkoming van het Wmo beleidsplan "Meedoen" was een belangrijke conclusie uit het onderzoek dat de bekendheid van het Vrijwilligerssteunpunt en het ondersteuningsaanbod binnen de gemeente groot was. Ook gaven organisaties aan dat ze het Vrijwilligerssteunpunt voor informatie wisten te bereiken.

Uitkomsten onderzoek Movisie in Maassluis

Oktober 2008 heeft het gemeentelijke Vrijwilligerssteunpunt de Maassluisse vrijwilligersorganisaties gevraagd mee te werken aan een vrijwilligersenquête. Doel van deze enquête was te onderzoeken hoe de stand van zaken is op het gebied van vrijwilligerswerk in de gemeente Maassluis. Hoe ziet het vrijwilligersveld er uit en wat is de ondersteuningsbehoefte, met name ook op het gebied van Maatschappelijke stage en sociale activering. Uit deze enquête kwam naar voren dat 91% van de organisaties bekend is met het Vrijwilligerssteunpunt. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde. Vooral op het gebied van deskundigheidsbevordering heeft het Vrijwilligerssteunpunt afgelopen jaren bekendheid verworven. Ook de tevredenheid over het contact met het gemeentelijk Vrijwilligerssteunpunt werd positief gewaardeerd en er werd meer gebruik gemaakt van diensten van het Vrijwilligerssteunpunt dan het landelijk gemiddelde.

De punten ter verbetering zijn weergegeven in de volgende aanbevelingen:

1. Gemeentelijke aandacht, waardering en promotie voor/van ons werk kan beter
2. Procedures voor subsidies en vergoedingen kan helderder
3. Scholing en training voor vrijwilligers verdienen voortdurende aandacht
4. Begeleiding bij het stimuleren van samenwerking tussen organisaties en andere partners is wenselijk
5. Een aanbod aan faciliteiten, zoals een collectieve verzekering

Inzetten op gemeentelijke erkenning en waardering

Organisaties en vrijwilligers verwachten erkenning en waardering van de gemeente voor de rol die zij spelen in de maatschappij. Zeker in een gemeente waar sprake is van veel pure vrijwilligersorganisaties die op eigen kracht hun werk doen, wordt dit sterk op prijs gesteld. Het advies is de gemeentelijke inzet op erkenning en waardering van het vrijwilligerswerk verder te intensiveren en te communiceren.

Procedures versimpelen en vast contactpersoon

Bereikbaarheid, tijdige en adequate afhandeling van gestelde vragen of ingebrachte problemen, een eenvoudige subsidieregeling, toegankelijke informatie, makkelijk uitvoerbare lokale wetgeving en

zichtbare promotie van vrijwilligerswerk worden in sterke mate ervaren als waardering van vrijwillige inzet. Interne gemeentelijke coördinatie en afstemming is hier van groot belang. Voor een prettige afhandeling van alle zaken rondom wet en regelgeving raden wij aan om een vast contactpersoon aan te stellen voor vrijwilligersorganisaties.

Scholing en training voor vrijwilligers

Veel organisaties maken gebruik van de trainingsmogelijkheden die geboden worden door het Vrijwilligerssteunpunt. De belangrijkste onderwerpen waarin organisaties geïnteresseerd zijn, zijn werving van vrijwilligers (incl. bestuursleden), voorlichting, promotie en public relations, fondsenwerving, bestuursvaardigheden, samenwerking met andere organisaties en wet en regelgeving.

Wat betreft begeleiding op de thema's Maatschappelijke stage en sociale activering zijn meer informatie over de doelgroepen, hulp bij het vormen van geschikte taken, voorbeelden delen met andere organisaties en informatie over het begeleiden van de beide doelgroepen aangegeven.

Stimuleren samenwerking

De organisaties geven aan graag meer ondersteund te willen worden in het aangaan van samenwerkingsverbanden met andere partners. Zo geven vrijwilligersorganisaties aan dat ze graag voorbeelden willen uitwisselen over Maatschappelijke stage en sociale activering. Een goede begeleiding vanuit het steunpunt aan de vrijwilligersorganisaties die dit soort trajecten doen is belangrijk. Gezamenlijke uitwisseling tussen organisaties over het begeleiden van sociale activeringstrajecten kan daar onderdeel van zijn. Met de nieuwe ontwikkelingen rondom de Maatschappelijke stage is samenwerking tussen scholen, organisatie en het steunpunt essentieel. De gemeente kan hierin verschillende rollen aannemen. Er zijn heel veel keuzes te maken als gemeente. In het kader van de Wmo is samenwerking met gemeente, buurthuizen of andere lokale partners heel stimulerend. Op dit moment zijn er maar weinig organisaties actief bezig met de Wmo.

Collectieve verzekering

Een aantal organisaties gaven aan dat ze graag een collectieve verzekering zouden willen vanuit de gemeente. Deze verzekeringsmogelijkheid bestaat al, maar is kennelijk niet bij alle organisaties bekend. Advies is dan ook de informatie hierover nog eens breed te communiceren. Daarbij is het belangrijk verschillende kanalen te kiezen voor de communicatie. Zodat zoveel mogelijk organisaties bereikt worden. Het eens per jaar herhalen van dit soort informatie is een must, gezien de wisselende samenstelling van besturen.